

Я не люблю починати з вибачень (напевно ж, є правило, за яким заборонено це робити, типу «ніколи не закінчуй речення займенником»), але, прочитавши понад тридцять сторінок написаного, відчуваю, що змушений перепросити. За одне слово, яким я зловживаю. Від матері я часто чув слова з трьох і п'яти літер, вживав їх з молодшого шкільного віку (самі побачите), однак це слово складається з шести. «Згодом» — «згодом, у майбутньому», «згодом я дізнався» та «тільки згодом я збагнув». Я розумію, що це повтори, але вибору не було, бо моя історія починається з того віку, коли я ще вірив у Санта-Клауса й Зубну фею (хоча вже в шість років закралися сумніви). Зараз мені двадцять два, а це вже «згодом», правда ж? Мабуть, коли буде за сорок — звісно, якщо доживу, — я озирнуся на все, що, як мені здавалося, розумів у двадцять два, і збагну, що багато чого абсолютно не доганяв. Завжди буває згодом, тепер я це знаю. Принаймні доки не помремо. Тоді вже, напевно, все стане «раніше».

Мене звати Джеймі Конклін. Колись давно я намалював індичку до Дня подяки, яка мені самому здавалася офігенною. Але іноді правда занадто хрінова.

Я думаю, що в цій історії багато жаху. Зацініть і ви.

1

Я повертався додому з мамою. Вона тримала мене за руку. В другій руці я стискав свою індичку, ту, яку ми малювали

в першому класі за тиждень до Дня подяки. Я так пишався своєю, що ледь із трусів не вистрибував. Як ми їх робили? Розумієте, треба було покласти долоню на шмат кольорового картону та обвести олівцем. Так виходили хвіст і тіло. А вже з головою треба було поморочитися самому.

Я показав свою індичку мамі, і вона така: ага-ага-ага, так-так-так, суперово. Але я сумніваюся, що вона її бачила взагалі. Певно, була вся в думках про ще одну книжку, яку намагалася продати. «Впарити продукт», як вона це називала. Розумієте, мама була літературною агенткою. Раніше цією роботою займався її брат, мій дядько Гаррі, але за рік до тих подій, про які я вам розповідаю, мама перебрала на себе його бізнес. Це довга історія і трохи обломна.

Я сказав:

— Раніше я малював «зеленим лісовим», бо це мій улюблений колір. Але ж ти знаєш, правда?

Ми вже майже підійшли до нашого будинку. До нього від школи було лише три квартали.

Вона така: ага-ага-ага. А ще:

— Синку, як прийдемо додому, ти пограйся чи подивися «Барні й магічний шкільний автобус». Мені треба зробити мільйон дзвінків.

Тут уже настала моя черга ага-ага-агакати, за що я заробив легенького стусана в плече і усмішку. Я дуже любив, коли завдяки мені мама всміхалася, бо навіть у шість років розумів, що вона сприймає світ дуже серйозно. Згодом я дізнався, що частково причина була в мені. Вона думала, що в неї росте ненормальна дитина. А того дня, про який я вам розказую, вона чітко вирішила, що я не божевільний. Це з одного боку полегшення, а з другого — ні.

— Ні з ким про це не говори, — наказала вона мені пізніше того дня. — Тільки зі мною. А може, синку, навіть зі мною не говори. Домовились?

Я погодився. Коли ти малий і перед тобою твоя мама, ти погоджуєшся з усім. Якщо, звісно, вона не каже, що пора спати. Чи доїдати броколі.

Ми підійшли до нашого будинку, ліфт досі стояв поламаний. Можна було б сказати, що все склалося б інакше, якби він працював. Але я так не думаю. Я думаю, що коли люди кажуть, наче життя сповнене рішень, які ми приймаємо, і доріг, які обираємо, вони брешуть, як пси. Бо зрозумійте: сходи чи ліфт, виходити нам усе одно треба було на третьому поверсі. Коли в тебе тицяє палець вередливої долі, усі дороги сходяться в одному місці, от що я думаю. Може, з віком я зміню думку, але сумніваюся.

— От блядський ліфт, — сказала мама. А потім: — Малий, ти цього не чув.

— Чого не чув? — спитав я, чим заробив ще одну усмішку. Скажу вам чесно, останню за той день.

Я запропонував їй понести сумку, в якій лежав незмінний рукопис, того дня великий, сторінок на п'ятсот, судячи з вигляду (якщо погода була гарна, мама завжди сиділа на лавці й читала, чекаючи, доки я вийду зі школи). Вона сказала:

— Мила пропозиція, але що я тобі часто повторюю?

— Свій життєвий тягар кожен тягне сам, — відповів я.

— От саме так.

— Ріджис Томас? — запитав я.

— А хто ж іще? Старий добрий Ріджис, який оплачує нашу комуналку.

— Про Роаноук?

— Усе-то ти знаєш, Джеймі.

Тут уже я пирхнув од сміху. Бо все, що писав старий добрий Ріджис, було про Роаноук. То був його життєвий тягар, і він його тягнув.

Ми піднялися сходами на третій поверх, де в кінці коридору було дві квартири плюс наша. Наша була найшикарнішою. Біля дверей з номером 3А стояли містер і місіс Беркетти, і я одразу зрозумів: щось не так. Бо містер Беркетт смалив сигарету, а я ніколи не помічав за ним такого, та й у нашому будинку це було заборонено. У чоловіка очі були налиті кров'ю, а волосся несамовито стирчало сивими шпичаками. Я завжди звертався до нього «містере», але насправді він був професором Беркеттом, викладав щось розумне в Нью-Йоркському універі. Англійську та європейську літературу, як я дізнався згодом. Місіс Беркетт стояла в нічній сорочці, з босими ногами. Сорочка була дуже тонка. Крізь неї прозирало майже все її добро.

— Марті, що сталося? — спитала мама.

Перш ніж він устиг відповісти, я показав йому свою індичку. Бо вигляд у нього був сумний, я хотів його підбадьорити, а ще тому, що я нею страшенно пишався.

— Дивіться, містере Беркетт! Я намалював індичку! Дивіться, місіс Беркетт!

Я підняв індичку і затулив нею своє обличчя, щоб показати місіс Беркетт. Не хотів, щоб вона думала, що я дивлюсь на її добро.

Містер Беркетт не звернув уваги. Думаю, він мене навіть не чув.

— Тіє, у мене жахлива новина. Сьогодні вранці померла Мона.

Мама впустила сумку з рукописом собі під ноги й закрила рота долонею.

— О ні! Скажіть, що це неправда!

Він розплакався.

— Вона встала вночі, сказала, що хоче ковток води. Я знову заснув, а вранці вона лежала на дивані, натягнувши до підборіддя плед, тому я навшпиньки прокрався на кухню і поставив каву, бо думав, що пахощі розб-б-б... розбудять...

Продовжувати він не міг — голос надламався. Мама розкрила йому обійми й пригорнула так, як мене, коли я ранився, хоча містерові Беркетту було близько ста років (сімдесят чотири, як я дізнався згодом).

Саме тоді місіс Беркетт і озвалася до мене. Розчути, що вона каже, було важко, однак легше, ніж декого з них, бо все ж вона ще була достатньо «свіжою».

— Індички зеленими не бувають, — зауважила вона.

— Ну, моя зелена, — заперечив я.

Мама все ще обіймала містера Беркетта і неначе заколисувала. Голосу місіс Беркетт вони не почули, бо не могли, а мене не почули, бо займалися дорослими речами: мама втішала, містер Беркетт голосно ридав.

Містер Беркетт сказав:

— Я подзвонив докторові Аллену, він прийшов і сказав, що в неї, мабуть, був сульт. — Принаймні так мені почулося. Він так сильно плакав, що розібрати було важко. — Він зателефонував у похоронне бюро. Її забрали. Не знаю, що я без неї робитиму.

— Якщо мій чоловік не схаменеться, він спалить твоїй матері волосся сигаретою, — зауважила місіс Беркетт.

Звісно, так і було. Я вже відчував запах паленого волосся, наче в перукарні. Мама була занадто чемною, щоб говорити про це, але вона розтисла обійми, а потім забрала

в нього сигарету, кинула на підлогу і розтоптала. На мою думку, то був гидезний вчинок, так дико смітити, але я промовчав. Бо розумів, що ситуація особлива.

А ще я розумів: якщо розмовляти з місіс Беркетт далі, його це може налякати. І маму теж. Навіть мале дитя знає певні базові речі, якщо в нього з головою все гаразд. Треба казати «будь ласка», «дякую», не світити пісюном на людях, не плямкати і не розмовляти з покійниками, коли ті стоять поруч із живими, які ще тільки-тільки почали за ними сумувати. На свій захист я лише хочу сказати, що коли я її побачив, то не знав, що вона мертва. Згодом я вже краще навчився визначати різницю, але тоді я ще тільки вчився. У неї була прозора нічна сорочка, але не тіло. Мерці виглядають точнісінько так само, як і живі, за одним винятком: вони завжди в тому одязі, в якому померли.

А містер Беркетт тим часом переповідав, як усе сталося. Він розказував моїй матері, як сидів на підлозі біля канапи й тримав дружину за руку, доки не приїхав той дядько-лікар, а потім знову, доки не приїхав дядько з бюро ритуальних послуг, щоб її забрати. «Передав її в надійні руки» — так він сказав, хоча я не зрозумів, про що це, мама потім пояснила. І спочатку мені здалося, ніби він сказав «гримувальних послуг», тому я чомусь подумав про салон краси, може, через той запах, коли він припалив мамине волосся. Його плач уже був ущух, але тепер розгорівся з новою силою.

— Її персні зникли, — крізь сльози пожалівся він. — І обручка, і каблучка з тим великим діамантом. Я дивився на тумбочці біля її боку ліжка, куди вона їх кладе, коли втирає в руки той жахливо смердючий крем від артрити...

— Крем дійсно смердючий, — визнала місіс Беркетт. — Ланолін дістають з вивареної овечої вовни, але він справді допомагає.

Я кивнув, щоб показати: я розумію. Але нічого не сказав.

— ...і на раковині у ванній, бо іноді вона їх там лишає... Я все обдивився.

— Вони знайдуться, — заспокоїла його мама. І тепер, коли волосся було в безпеці, знову обійняла містера Беркетта. — Знайдуться, Марті, за це не хвилюйтесь.

— *Мені так її бракує! Мені вже її бракує!*

Місіс Беркетт затулила обличчя долонею.

— Даю йому півтора місяця до того, як він запросить на обід Долорес Маговен.

Містер Беркетт ридав, а мама його по-своєму заспокоювала, як і мене, коли я розіб'ю коліно, або того єдиного разу, коли я хотів приготувати їй чашку чаю і вихлюпнув собі на руку окріп. Іншими словами, багато галасу, тому я скористався цією нагодою — але говорив тихо.

— Місіс Беркетт, де ваші персні? Ви знаєте?

Після смерті вони мусять казати тобі правду. Тоді, в шість років, я ще цього не знав; просто думав, що всі дорослі казали правду, байдуже, живі вони чи мертві. Звісно, ще я тоді думав, що Золотоволоска існує насправді. Можете обізвати мене дурником. Принаймні я не вірив, що трое ведмежат розмовляють, як люди.

— На горішній полиці шафи в коридорі, — відповіла вона. — У глибині, за альбомами.

— А чому там? — поцікавився я, і мама якось дивно на мене подивилася. З її погляду я розмовляв з порожнім дверним проходом... хоча на той час вона вже знала, що я не зовсім такий, як інші діти. Після пригоди в Центральному

парку (неприємної пригоди, але я до цього ще дійду) я чув, як вона казала по телефону комусь зі своїх друзів-редакторів, що я «чудний». Це мене до всирачки налякало, бо я подумав, що вона має на увазі «чудовисько».

— Ані найменшої гадки не маю, — відповіла місіс Беркетт. — Мабуть, на це вплинув інсульт. Мої думки вже потопали в крові.

Думки потопали в крові. Це я запам'ятав назавжди.

Мама спитала містера Беркетта, чи не хоче він зайти до нас на чашку чаю («або чогось міцнішого»), але він відмовився, бо збирався ще раз обнищпорити все в пошуках зниклих перснів дружини. Мама спитала, чи не принести йому китайської їжі, яку планувала замовити нам на вечерю, і він сказав, що «це було б чудово, дякую, Тіє».

Мама відповіла «де нада»¹ (її улюблений вислів після «ага-ага-ага» і «так-так-так»), а потім сказала, що ми йому принесемо додому близько шостої вечора, якщо він не хоче повечеряти з нами у нас, бо ми запрошуємо. Він сказав «ні», хотів повечеряти вдома, але щоб ми поїли у нього. Тільки він сказав «у нас», так, наче місіс Беркетт була досі жива. А вона живою не була, хоч і стояла поряд.

— На той час ви вже знайдете її персні, — запевнила мама. І взяла мене за руку. — Ходімо, Джеймі. Побачимося з містером Беркеттом згодом, а зараз просто дамо йому побути наодинці.

Місіс Беркетт сказала:

— Індички не зелені, Джеймі, і взагалі це не схоже на індичку. Це схоже на чорнильну ляпку з пальцями, що з неї стирчать. Ти явно не Рембрандт.

¹ Нема за що (ісп.). — Тут і далі прим. перекл.